

ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของระบบคำเรียกญาติ
ในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น

ข้อมูลคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนในจุดเก็บข้อมูลทั้ง 5 ถิ่น ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และเกาะปีนัง ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของตารางแสดงคำเรียกญาติ ในบทที่ 4 นั้น สามารถเห็นลักษณะความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันของระบบคำเรียกญาติทั้งหมดได้ แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดในประเด็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของระบบคำเรียกญาติทั้งหมดดังกล่าว ผู้วิจัยจะขอเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติของทุกถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดเสียก่อน

5.1 จากระบบคำเรียกญาติทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น พบว่าในแต่ละถิ่นมีความเหมือนและต่างกันในเรื่องดังนี้

5.1.1 การยืมคำ โดยเฉพาะในระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนที่เป็นจุดเก็บข้อมูลในประเทศไทย คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต พบว่า มีการยืมคำเรียกญาติภาษาไทยเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติเหมือนกันทุกถิ่น และคำเรียกญาติภาษาไทยที่ยืมเข้าไปใช้ในระบบเหล่านั้นส่วนใหญ่จะนำไปใช้เรียกญาติที่มีอายุอ่อนกว่าตัวเองเท่านั้น สำหรับการยืมคำนั้น พบว่าชุมชนฮกเกี้ยนหรือถิ่นที่มีการยืมคำเรียกญาติภาษาไทยเข้าไปใช้ทั้งในระบบคำเรียกญาติพื้นฐานและระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานมากที่สุด คือ จังหวัดตรังและจังหวัดพังงา ซึ่งจะมีจำนวนของคำเรียกญาติภาษาไทยที่ยืมเข้าไปใช้ในระบบในจำนวนเท่า ๆ กัน แสดงให้เห็นว่าจังหวัดตรัง และจังหวัดพังงามีการสัมผัสภาษากับภาษาไทย

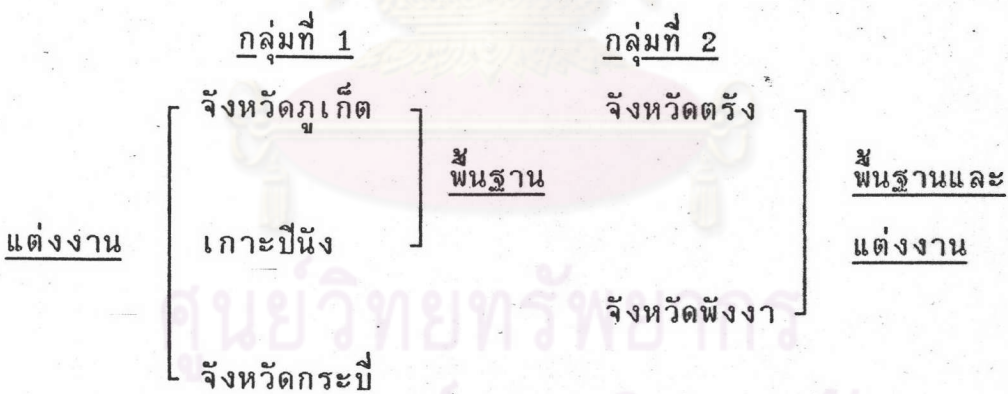
มากกว่าจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตามพบว่าถึงแม้จะมีการสัมผัสภาษาเกิดขึ้นระหว่างภาษาจีนฮกเกี้ยนและภาษาไทย มีอยู่ 1 ถิ่นเท่านั้น คือ จังหวัดภูเก็ต ที่ยังคงรักษาและใช้คำในภาษาจีนฮกเกี้ยนเรียกญาติทั้งหมดในระบบคำเรียกญาติโดยเฉพาะระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน โดยที่ไม่ได้ยืมคำเรียกญาติในภาษาไทยเข้าไปใช้ในระบบเลย จุดนี้ทำให้จังหวัดภูเก็ตต่างจากจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดพังงา ซึ่งเป็นชุมชนฮกเกี้ยนในประเทศไทยเหมือนกัน ยิ่งไปกว่านั้น พบว่า จำนวนของคำเรียกญาติภาษาไทยที่ถูกยืมเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดพังงา จะเป็นจำนวนที่มากกว่าที่ยืมเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน สำหรับจังหวัดภูเก็ตนั้นถึงแม้จะไม่ยืมคำเรียกญาติในภาษาไทยเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน แต่ก็พบว่ามีการยืมคำเรียกญาติในภาษาไทยเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน ซึ่งเป็นจำนวนเท่า ๆ กับจังหวัดกระบี่ ส่วนชุมชนฮกเกี้ยนในเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย จะมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากชุมชนฮกเกี้ยนในประเทศไทยทั้ง 4 ถิ่น กล่าวคือ ถึงแม้ว่าคนจีนฮกเกี้ยนในเกาะปีนังจะมีการสัมผัสกับภาษามลายู โดยมีการยืมคำในภาษามลายูไปใช้ แต่พวกเขาาก็มิได้รับเอาคำเรียกญาติในภาษามลายูเข้าไปใช้ในระบบคำเรียกญาติเลย ไม่ว่าจะเป็นระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน และระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน จึงกล่าวได้ว่าคนจีนฮกเกี้ยนในเกาะปีนังยังคงรักษาความเป็นจีนฮกเกี้ยนเอาไว้ได้มากกว่าคนจีนในประเทศไทย

5.1.2 เมื่อพิจารณาทั้งระบบ พบว่า ในจุดเก็บข้อมูลในเกาะปีนังจะมีลักษณะของระบบคำเรียกญาติทั้งระบบคำเรียกญาติพื้นฐานและระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานที่แตกต่างไปจาก 4 ถิ่น ในประเทศไทย คือ ในระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยน ในเกาะปีนัง จะไม่ปรากฏคำ

เรียกญาติบางประเภทในระบบโดยเฉพาะในระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดย
 การแต่งงานแล้วจะไม่ปรากฏคำเรียกญาติในระบบเป็นจำนวนที่มากกว่าใน
 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน ในขณะที่ 4 ถิ่น ในประเทศไทย จะมีคำเรียก
 ญาติครบทุกประเภทในระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน และระบบคำเรียกญาติที่
 สัมพันธ์โดยการแต่งงาน อย่างไรก็ตาม พบว่าในกลุ่มของจุดเก็บข้อมูลใน
 ประเทศไทยทั้ง 4 ถิ่น ก็ยังมีความเหมือนกันและแตกต่างกันในเรื่องของ
 ระบบคำเรียกญาติ คือ ในจุดเก็บข้อมูลจังหวัดตรังและจังหวัดพังงาจะมี
 ระบบคำเรียกญาติที่เหมือนกันทั้งระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน และระบบคำ
 เรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน และเป็นลักษณะที่เหมือนกับระบบคำ
 เรียกญาติในประเทศไทยทุกประการ ในขณะที่จังหวัดกระบี่จะมีระบบคำ
 เรียกญาติพื้นฐานที่ต่างจากจังหวัดภูเก็ตคือ ในระบบคำเรียกญาติภาษาจีน
 สกเกียนของจังหวัดภูเก็ตจะมีคำเรียกญาติที่เป็นคำในภาษาจีนสกเกียนทุกคำ
 แต่ในระบบคำเรียกญาติภาษาจีนสกเกียนจังหวัดกระบี่จะเป็นคำเรียกญาติภาษา
 จีนสกเกียนปนกับคำเรียกญาติภาษาไทย อย่างไรก็ตามทั้งจังหวัดกระบี่และ
 จังหวัดภูเก็ตจะมีระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานที่เหมือนกัน
 สำหรับระบบคำเรียกญาติพื้นฐานนั้นระบบของจังหวัดภูเก็ตจะมีลักษณะที่เหมือน
 กับระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย

จากการเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนสกเกียนทั้ง 5
 ถิ่นในประเด็นดังกล่าวข้างต้นโดยรวมแล้วสามารถเห็นภาพรวมได้ว่าชุมชน
 สกเกียนในประเทศไทยจะมีบางส่วนของระบบคำเรียกญาติโดยเฉพาะระบบ
 คำเรียกญาติที่มีอายุอ่อนกว่าตัวเอง ที่คล้ายคลึงกับระบบคำเรียกญาติใน
 ภาษาไทย อันเป็นผลมาจากการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาจีนสกเกียนและ
 ภาษาไทย เหตุที่ชาวสกเกียนยังคงรักษาคำเรียกญาติระดับอาวุโสไว้ทุกถิ่น
 สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของชาวสกเกียนในการยึดถือเรื่อง "ระบบอาวุโส"
 หรือความแตกต่างทางอายุจึงรักษาคำเรียกญาติที่เป็นภาษาจีนสกเกียนเอาไว้
 เฉพาะในรุ่นที่มีอายุแก่กว่าตัวเองขึ้นไป ส่วนญาติที่อยู่ในรุ่นที่มีอายุอ่อนกว่า

ตัวเองลงมาไม่ค่อยมีความสำคัญ เมื่อมีการสัมผัสภาษากับภาษาไทยจึงยืมคำ
 เรียกญาติภาษาไทยเข้าไปใช้แทน และในแต่ละถิ่นก็ยังมีความหลากหลาย
 ของการใช้คำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่นต่ำกว่าตัวเองลงมาคือ จังหวัดตรังและจัง
 หวัดพังงาจะรับคำเรียกญาติภาษาไทยเข้าไปใช้ทั้งในระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน
 และที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน ขณะที่จังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตรับคำ
 เรียกญาติภาษาไทยเข้าไปใช้เฉพาะในระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการ
 แต่งงาน ในขณะที่ระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนในเกาะปีนัง ประเทศ
 มาเลเซีย ไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูเลยถึงแม้จะมีการสัมผัสภาษากัน
 ระหว่างภาษาจีนฮกเกี้ยนกับภาษามลายู เพราะมีการยืมคำภาษามลายู
 เช่น คำว่า awas "ระวัง" kahwin "แต่งงาน" และ senang "ง่าย"
 ไปใช้ ยิ่งไปกว่านั้นสามารถเห็นภาพรวมของความคล้ายคลึงและแตกต่าง
 ของระบบคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น ดังการจัดกลุ่มดังนี้

ซึ่งหมายความว่าระบบคำเรียกญาติทั้งพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน
 ของจังหวัดตรังจะเหมือนกับจังหวัดพังงา ระบบคำเรียกญาติโดยเฉพาะ
 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตจะเหมือนกับในเกาะปีนัง ระบบ
 คำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของจังหวัดกระบี่จะเหมือนกับจังหวัดภูเก็ต
 ส่วนระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของจังหวัดกระบี่และระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์
 โดยการแต่งงานในเกาะปีนัง จะไม่เหมือนกับถิ่นใดเลย

เมื่อได้เห็นภาพรวมของระบบค่าเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในประเด็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันของระบบค่าเรียกญาติทั้ง 5 ถิ่น โดยการเปรียบเทียบที่ละมิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการที่ทำให้ค่าเรียกญาติแต่ละค่าในระบบค่าเรียกญาติแตกต่างกันไป

5.2 มิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการดังกล่าวได้แก่

- 5.2.1 รุ่นอายุ
- 5.2.2 สายเลือด
- 5.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่
- 5.2.4 เพศ
- 5.2.5 อายุ
- 5.2.6 การแต่งงาน

5.2.1 รุ่นอายุ

ผลการวิเคราะห์ค่าเรียกญาติทั้งค่าเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น แสดงให้เห็นว่ามีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในเรื่องรุ่นอายุ โดยเฉพาะระบบค่าเรียกญาติพื้นฐานนั้น พบว่า ในจุดเก็บข้อมูลทั้ง 5 ถิ่น มีรุ่นอายุของญาติเท่ากันทุกถิ่น ดังนี้ ในระดับที่สูงกว่าตัวเองหรือตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไป มีอายุรุ่น +1 ถึงรุ่นอายุ +4 และในระดับที่ต่ำกว่าตัวเองหรือตั้งแต่รุ่น 0 ลงมา มีรุ่นอายุ -1 ถึงรุ่นอายุ -4 แต่สำหรับระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานนั้น พบว่า จุดเก็บข้อมูลในเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย มีลักษณะที่ต่างไปจาก 4 ถิ่น ในประเทศไทย คือ ในเกาะปีนังจะมีรุ่นอายุของญาติที่ต่ำกว่าตัวเองหรือตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาเพียงแค่รุ่น -2 เท่านั้น ในขณะที่ 4 ถิ่นในประเทศไทย มีรุ่นอายุของญาติที่ต่ำกว่าตัวเอง

หรือตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาถึงรุ่น -4 เหมือนกันทุกถิ่น อย่างไรก็ตามพบว่า
ในระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน โดยเฉพาะรุ่นอายุของญาติ
ที่สูงกว่าตัวเองหรือตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไปถึง 5 ถิ่น จะมีลักษณะที่เหมือนกัน
คือ มีรุ่นอายุของญาติเพียงแค່รุ่น +1 เท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่าจังหวัด
กระบี่ จังหวัดภูเก็ต และเกาะปีนัง มีบางจุดในระบบญาติที่สัมพันธ์โดยการ
แต่งงานที่แตกต่างไปจากจังหวัดตรังและจังหวัดพังงา และเป็นจุดที่น่าสนใจ
ญาติที่อยู่ในรุ่น -1 และรุ่น -2 สายตรง ทั้งเพศชายและหญิงนั้น
พบว่าใช้ค่าเรียกญาติรวมกันหรือเหมือนกันทั้ง 2 รุ่นอายุ และโดยเฉพาะ
จังหวัดกระบี่ ยังพบว่าการใช้ค่าเรียกญาติเหมือนกันถึง 3 รุ่นอายุ ซึ่ง
ต่างจากถิ่นอื่นทั้งหมด คือ ใช้ค่าค่าเดียวกันเรียกทั้งญาติในรุ่น -1 รุ่น -2
สายตรง เพศชาย และญาติในรุ่น 0 สายข้าง เพศชาย มีอายุน้อยกว่า

5.2.2 สายเลือด

สำหรับเรื่อง "สายเลือด" ซึ่งเป็นมิติแห่งความแตกต่าง
อีกมิติหนึ่งที่ทำให้ค่าเรียกญาติแต่ละค่าในภาษาจีนฮกเกี้ยนแตกต่างกันนั้น
พบว่าในแต่ละถิ่นมีลักษณะการให้ความสำคัญกับเรื่องสายเลือดของญาติที่
คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้ โดยรวมแล้วในระบบค่าเรียกญาติพื้นฐาน
ในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ทุกถิ่นมีการแยก
ค่าเรียกญาติสายตรงและสายข้างที่อยู่ตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไป จนถึงรุ่น +2 และ
ตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาจนถึงรุ่น -3 และสำหรับญาติในรุ่น +3 รุ่น +4 ทั้ง 5
ถิ่นจะไม่แยกใช้ค่าเรียกญาติ ใช้ค่าค่าเดียวเรียกทั้งญาติสายตรงและญาติ
สายข้าง อย่างไรก็ตามในจุดเก็บข้อมูลในเกาะปีนัง มีลักษณะแตกต่างจาก
4 ถิ่นในประเทศไทย คือ จะไม่มีค่าเรียกญาติสายข้าง ฝ่ายแม่ ที่อยู่ในรุ่น
+3 ทั้งเพศชายและหญิง สำหรับระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน
นั้น พบว่าใน 4 ถิ่นในประเทศไทย มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือทั้ง 4 ถิ่นจะมี
การแยกใช้ค่าเรียกญาติที่เป็นญาติสายตรงและสายข้างครบทุกรุ่นอายุ ตั้งแต่

รุ่น 0 ขึ้นไปจนถึงรุ่น +1 และตั้งแต่ 0 ลงมาจนถึงรุ่น -4 แต่จุดเก็บข้อมูลในเกาะปีนัง จะมีลักษณะต่างไปจาก 4 ถิ่น ดังกล่าวข้างต้น คือ ในเกาะปีนัง จะไม่มีคำเรียกญาติสายข้าง ที่มีอายุอ่อนกว่าตัวเอง ในรุ่น 0 และไม่มีคำเรียกญาติสายข้างตั้งแต่รุ่น -1 ลงมาจนถึงรุ่น -2

5.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่

เรื่อง "ฝ่ายพ่อ/แม่" เป็นอีกมิติแห่งความแตกต่างที่แยกคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนให้แตกต่างกัน และจากระบบคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น พบว่ามีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในเรื่องของการให้ความสำคัญกับการเป็นญาติฝ่ายพ่อหรือญาติฝ่ายแม่ คือ ทั้ง 5 ถิ่นจะคล้ายคลึงกันในเรื่องของการใช้มิติแห่งความแตกต่างทางการเป็นญาติฝ่ายพ่อ/แม่ ในการแยกใช้คำเรียกญาติสายข้างที่อยู่ในรุ่น +1 ของญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์ โดยการแต่งงานเท่านั้น และทุกถิ่นจะไม่ใช้มิติแห่งความแตกต่างมิตินี้แยกใช้คำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่น +2 รุ่น +3 รุ่น +4 และญาติที่อยู่ในรุ่น 0 ลงมาจนถึงรุ่น +4 นอกจากนี้แล้วยังพบว่าทั้ง 5 ถิ่น จะให้ความสำคัญกับเรื่องของการเป็นญาติฝ่ายพ่อ/แม่ ในการแยกใช้คำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่น +1 สายข้างที่คล้ายคลึงหรือเหมือนกัน คือสำหรับญาติพื้นฐานจะใช้คำว่า /peʔ2/ /cek2/ และ /kɔː1/ เรียก "พี่ชายของพ่อ" "น้องชายของพ่อ" และ "พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ" ตามลำดับ และจะใช้คำว่า /kuː4/ และ /ʔiː5/ เรียก "พี่ชายหรือน้องชายของแม่" และ "พี่สาวหรือน้องสาวของแม่" ตามลำดับ แต่สำหรับญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานจะใช้ความแตกต่างทางการเป็นญาติฝ่ายพ่อ/แม่ แยกคำเรียกญาติที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น คือ ใช้คำว่า /ʔym4/ และ /cim4/ เรียก "พี่สะใภ้และน้องสะใภ้ของพ่อ" ตามลำดับ และใช้คำว่า /kim2/ เรียก "พี่สะใภ้หรือน้องสะใภ้ของแม่" สำหรับญาติที่เป็นเพศชายทั้งฝ่ายพ่อและแม่ คือ "พี่เขยหรือน้องเขยของพ่อ" "พี่เขยหรือน้องเขยของแม่" ใช้คำว่า /tiaw2/ คำเดียวเรียกญาติดังกล่าว

5.2.4 เพศ

สำหรับมิติแห่งความแตกต่างทางเพศ พบว่า ในจุดเก็บข้อมูล จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และในเกาะปีนัง มีการใช้มิติดังกล่าวแยกคำเรียกญาติให้แตกต่างกันในลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้ ทั้ง 5 ถิ่นดังกล่าวข้างต้นจะใช้มิติแห่งความแตกต่างทางเพศแยกใช้คำเรียกญาติสายตรงและสายข้าง ในรุ่น +1 รุ่น +2 และญาติสายข้างที่มีอายุแก่กว่าตัวเอง ในรุ่น 0 ของญาติพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม พบว่ามี 1 ถิ่น คือจังหวัดกระบี่ ที่แตกต่างไปจากจังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และเกาะปีนัง ในการใช้มิติแห่งความแตกต่างทางเพศแยกใช้คำเรียกญาติ จุดที่ต่างก็คือ จังหวัดกระบี่ จะใช้มิติแห่งความแตกต่างทางเพศแยกคำเรียกญาติสายตรงที่อยู่ในรุ่น -1 ให้แตกต่างกัน คือใช้คำว่า /ha:w1 se:4/ และ /ca:w1 ha:4/ เรียก "ลูกชาย" และ "ลูกสาว" ตามลำดับ ในขณะที่ถิ่นอื่นใช้คำคำเดียวเรียกทั้งลูกชายและลูกสาวรวมกัน ดังนี้ จังหวัดตรังและจังหวัดพังงา ใช้คำว่า /lu:k2/ จังหวัดภูเก็ตและเกาะปีนังใช้คำว่า /jin5/ สำหรับคำที่ใช้เรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานนั้น พบว่าทั้ง 5 ถิ่นใช้มิติแห่งความแตกต่างทางเพศแยกคำเรียกญาติสายข้างที่อยู่ในรุ่น 0 รุ่น +1 และทั้งญาติสายตรงและสายข้าง ตั้งแต่รุ่น -1 ลงมาจนถึงรุ่น -4

5.2.5 อายุ

สำหรับมิติแห่งความแตกต่างทางอายุที่ใช้แยกคำเรียกญาติให้แตกต่างกันนั้น พบว่าในจุดเก็บข้อมูลทั้ง 5 ถิ่นมีการใช้มิติดังกล่าวคล้ายคลึงกัน คือ สำหรับคำเรียกญาติพื้นฐาน พบว่าทั้ง 5 ถิ่น ใช้มิติแห่งความแตกต่างทางอายุในการแยกใช้คำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่น 0 สายข้าง และในรุ่น +1 สายข้าง ฝ่ายพ่อ เพศชาย ซึ่งญาติในรุ่น 0 สายข้างมีอายุแก่กว่า ทั้ง 5 ถิ่น จะใช้คำว่า /ko:1/ และ /ci:4/ เรียก "พี่ชาย" และ "พี่สาว" ตาม

ลำดับ ส่วนญาติที่มีอายุอ่อนกว่า ในจุดเก็บข้อมูลจังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต และในเกาะปีนัง ใช้คำว่า /sew1/ เรียกรวมกันทั้งน้องชายและน้องสาว ส่วนจังหวัดตรังและจังหวัดพังงา ใช้คำว่า /nɔːŋ1/ ซึ่งเป็นคำยืมจากคำเรียกญาติภาษาไทย เรียกรวมกันทั้งน้องชายและน้องสาว สำหรับญาติในรุ่น +1 สายข้าง ฝ่ายพ่อ เพศชาย นั้น ทั้ง 5 ถิ่น จะใช้คำว่า /peʔ2/ และ /cek2/ เรียก "พี่ชายของพ่อ" และ "น้องชายของพ่อ" ตามลำดับ ส่วนคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานนั้น พบว่ามีการใช้มิติดังกล่าว คล้ายคลึงกัน ดังนี้ ทั้ง 5 ถิ่น จะให้ความสำคัญกับมิติแห่งความแตกต่างทางอายุกับการแยกใช้คำเรียกญาติในรุ่น 0 สายข้าง และในรุ่น +1 สายข้าง ฝ่ายพ่อ เพศหญิง ซึ่งญาติในรุ่น 0 สายข้าง มีอายุแก่กว่า บางถิ่นจะใช้คำต่างกัน คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต และในเกาะปีนัง ใช้คำว่า /huː2/ และ /soː4/ เรียก "พี่เขย" และ "พี่สะใภ้" ตามลำดับ จังหวัดตรังและจังหวัดพังงา ใช้คำว่า /koː1/ และ /soː4/ เรียก "พี่เขย" และ "พี่สะใภ้" ตามลำดับ ส่วนญาติในรุ่น 0 สายข้าง มีอายุอ่อนกว่านั้น ทั้ง 5 ถิ่น มีการใช้คำเรียกญาติต่างกัน คือ จังหวัดตรังและจังหวัดพังงา ใช้คำว่า /nɔːŋ1 khɯːj5/ /nɔːŋ1 phaːj1/ เรียก "น้องเขย" "น้องสะใภ้" ตามลำดับ จังหวัดกระบี่ใช้คำว่า /saːj2/ /nɔːŋ1 phaːj1/ เรียก "น้องเขย" "น้องสะใภ้" ตามลำดับ จังหวัดภูเก็ตใช้คำว่า /nɔːŋ1/ เรียกรวมกันทั้ง "น้องเขย" และ "น้องสะใภ้" ส่วนในเกาะปีนังจะไม่ปรากฏคำเรียกญาติประเภทดังกล่าว และสำหรับญาติในรุ่น +1 สายข้าง ฝ่ายพ่อ พบว่ามีการใช้มิติแห่งความแตกต่างทางอายุต่างจากญาติพื้นฐาน คือ ใช้มิติแห่งความแตกต่างทางอายุแยกคำเรียกญาติที่เป็นเพศหญิงให้ต่างกัน ขณะที่ญาติพื้นฐานใช้มิติแห่งความแตกต่างทางอายุแยกคำเรียกญาติที่เป็นเพศชายให้ต่างกัน ซึ่งทั้ง 5 ถิ่นใช้คำว่า /ʔym4/ และ /cim4/ เรียกญาติที่เป็น "ภรรยาของพี่ชายและน้องชายของพ่อ" ตามลำดับ

5.2.6 การแต่งงาน

เรื่อง "การแต่งงาน" ก็เป็นอีกมิติแห่งความแตกต่างที่แยกค่าเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนให้แตกต่างกัน นั่นก็คือ เป็นมิติที่แยกค่าเรียกญาติออกเป็นค่าเรียกญาติพื้นฐาน และค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน จากระบบค่าเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น พบว่า มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในเรื่องของการใช้มิติแห่งความแตกต่างทางการแต่งงาน คือ ทั้ง 4 ถิ่นในประเทศไทย จะคล้ายคลึงกันในเรื่องของการมีค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไปถึงเพียงแค่รุ่น +1 และตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาจนถึงรุ่น -4 ซึ่งทำให้ระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานแตกต่างไปจากระบบค่าเรียกญาติพื้นฐานทั้ง 4 ถิ่น ดังกล่าว คือ ในระบบค่าเรียกญาติพื้นฐานของทั้ง 4 ถิ่น จะมีค่าเรียกญาติตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไปจนถึงรุ่น +4 และตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาจนถึงรุ่น -4 สำหรับในเกาะปีนังนั้น พบว่ามีบางส่วนในระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ 4 ถิ่น ในประเทศไทย คือ มีค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานตั้งแต่รุ่น 0 ขึ้นไปถึงเพียงแค่รุ่น +1 เหมือนกัน อย่างไรก็ตามพบว่ามีบางส่วนในระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของเกาะปีนังที่แตกต่างไปจาก 4 ถิ่น ในประเทศไทย คือ มีค่าเรียกญาติตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาถึงเพียงแค่รุ่น -2 เท่านั้น ในขณะที่ 4 ถิ่นในประเทศไทย มีค่าเรียกญาติตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาจนถึงรุ่น -4 ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า ในเกาะปีนังนั้นไม่ปรากฏค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน โดยเฉพาะญาติสายข้าง ทั้งชายและหญิง ตั้งแต่รุ่นที่มีอายุอ่อนกว่าตัวเอง จนถึงรุ่น -2 อย่างไรก็ตามถึงแม้ในเกาะปีนังจะมีค่าเรียกญาติสายตรงที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานทั้งชายและหญิงในรุ่น -1 และรุ่น -2 แต่มีการใช้ค่าเรียกรวมกันทั้ง 2 รุ่น ทั้งเพศชายและหญิง คือ ใช้คำว่า /sa:ɟ2/ และ /sim1 pu:2/ เรียก "สามีของลูกสาวและหลานสาว" "ภรรยาของลูกชายและหลานชาย" ตามลำดับ ซึ่งคล้ายคลึงกับจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต กระนั้นก็ตามถ้าดูภาพรวมของการใช้ค่า

เรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานตั้งแต่รุ่น 0 ลงมาแล้ว จะเห็นได้ชัดว่า การใช้คำเรียกญาติรวมไปถึงระบบญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในเกาะปิ้งจะแตกต่างจาก 4 ถิ่น ในประเทศไทยมาก ในขณะที่ 4 ถิ่น ในประเทศไทยจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก

อย่างไรก็ตามจากการเปรียบเทียบมิติแห่งความแตกต่างทั้ง 6 มิติที่ทำให้คำเรียกญาติแต่ละคำแตกต่างกันออกไปในระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น ทำให้มองเห็นว่าในแต่ละถิ่นของคนจีนฮกเกี้ยนมีการใช้มิติแห่งความแตกต่างและการจัดระบบเครือญาติที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ดังนี้ ในถิ่นจังหวัดตรัง และจังหวัดพังงา มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุดทั้งการจัดระบบคำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน จังหวัดภูเก็ตมีความคล้ายคลึงกับเกาะปิ้งมากที่สุด โดยเฉพาะการจัดระบบคำเรียกญาติพื้นฐาน จังหวัดกระบี่มีความคล้ายคลึงกับจังหวัดภูเก็ต ในเรื่องของการจัดระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน ส่วนการจัดระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของจังหวัดกระบี่ การจัดระบบคำเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในเกาะปิ้งจะไม่เหมือนกับถิ่นใดเลย

5.3 ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของการใช้คำเรียกญาติ

เมื่อเห็นภาพความคล้ายคลึงและความแตกต่างของการใช้มิติแห่งความแตกต่างในการแยกคำเรียกญาติรวมไปถึงการจัดระบบเครือญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น แล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นความคล้ายคลึงและแตกต่างกันของการใช้คำเรียกญาติในระบบคำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในแต่ละถิ่น ซึ่งรายการคำเรียกญาติในแต่ละถิ่นทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานนั้น สามารถดูได้จากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วในบท

จากรายการค่าเรียกญาติทั้งหมดที่ได้นำเสนอไปแล้ว ผู้วิจัยจะขอเสนอเปรียบเทียบจำนวนของค่าที่ใช้เรียกญาติทั้งญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษาจีนฮกเกี้ยนแต่ละถิ่น ซึ่งจำนวนของค่าที่ผู้วิจัยจะนำเสนอเปรียบเทียบในที่นี้ได้มาจากการนับค่าที่ใช้เรียกประเภทญาติที่สำคัญในแต่ละถิ่นและสามารถนำเสนอในรูปตารางดังนี้

ชนิดของญาติ	ถิ่น	จังหวัด กระบี่	จังหวัด ตรัง	จังหวัด พังงา	จังหวัด ภูเก็ต	เกาะ ปีนัง
พื้นฐาน		20	18	18	17	17
แต่งงาน		15	16	16	15	8

จากตารางเปรียบเทียบจำนวนของค่าที่ใช้เรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนี้ สำหรับจำนวนของค่าที่ใช้เรียกญาติพื้นฐานนั้น พบว่า จังหวัดตรังและจังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ตและในเกาะปีนังจะมีจำนวนที่เท่ากันของค่าใช้เรียกญาติพื้นฐาน ส่วนจังหวัดกระบี่จะมีจำนวนของค่าที่ใช้มากกว่า จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และในเกาะปีนัง และมีจำนวนค่าที่ใช้มากที่สุด 5 ถิ่น สาเหตุที่ทำให้จังหวัดกระบี่มีจำนวนของค่าที่ใช้เรียกญาติพื้นฐานมากกว่าถิ่นอื่นทั้งหมด ประการแรกเป็นเพราะมีการใช้คำเรียกญาติที่เป็น "พ่อ" ถึง 2 คำ คือคำว่า /tia1/ และ /pa:3/ และจากการเก็บข้อมูลพบว่าค่าทั้ง 2 คำดังกล่าวมีการใช้จริงเท่า ๆ กัน อีกประการหนึ่งเป็นเพราะมีการแยกใช้คำเรียกญาติที่อยู่ในรุ่น

-1 สายตรง โดยแยกความแตกต่างทางเพศของญาติ คือใช้คำ /ha:w1 se:4/ และ /ca:w1 ha:4/ เรียก "ลูกชาย" และ "ลูกสาว" ตามลำดับ สำหรับจำนวนคำที่ใช้แยกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานนั้น พบว่า จังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนของคำที่ใช้ เรียกญาติดังกล่าวเท่านั้น จังหวัดตรังจะมีจำนวนของคำที่ใช้ เรียกญาติดังกล่าวเท่ากับจังหวัดพังงา และ ถิ่นที่ต่างไปจากถิ่นอื่นทั้งหมดคือเกาะปำนัง เพราะจะมีจำนวนของคำที่ใช้เรียก ญาติดังกล่าวเพียงแค่ 8 คำ นับได้ว่าเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต ปัจจัยที่ทำให้ เกาะปำนังมีจำนวนของคำที่ใช้ เรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานน้อยที่สุด ประการแรกเป็นเพราะมีการใช้คำเรียกญาติดังกล่าวเพียงรุ่น -2 เท่านั้น ในขณะที่ถิ่นอื่นมีการใช้คำเรียกญาติดังกล่าวถึงรุ่น -4 ประการที่สอง เป็นเพราะไม่มีการใช้คำเรียกญาติดังกล่าวตั้งแต่ในรุ่น 0 สายข้างและมี อายุอ่อนกว่าเรื่อยมาจนถึงรุ่น -1 สายข้าง และรุ่น -2 สายข้าง ทั้ง เพศชายและหญิง

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาถึงประเด็นความคล้ายคลึงและความ แตกต่างกันของการใช้คำเรียกญาติในภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้ง 5 ถิ่น อาจกล่าว สรุปได้ว่า สำหรับคำเรียกญาติพื้นฐาน จังหวัดตรังและจังหวัดพังงาจะมีจำนวน ของคำเท่ากัน จังหวัดภูเก็ตและเกาะปำนังจะมีจำนวนของคำเท่ากัน ส่วน จังหวัดกระบี่จะมีจำนวนของคำที่มากที่สุด และสำหรับคำเรียกญาติที่สัมพันธ์ โดยการแต่งงานแล้ว จังหวัดตรัง และจังหวัดพังงาจะมีจำนวนของคำเท่ากัน จังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตจะมีจำนวนของคำเท่ากัน ส่วนเกาะปำนังจะมี จำนวนของคำน้อยที่สุด

จากการพิจารณาเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างถึง รายละเอียดในประเด็นแห่งความแตกต่าง 6 ประการ การใช้ค่าเรียกญาติ และข้อมูลค่าเรียกญาติที่ได้ก่อนการวิเคราะห์ตัดสินให้เป็นค่าเรียกญาติจริง ทั้ง 5 ถิ่น สามารถกล่าวสรุปในตอนท้ายนี้ได้ว่า ระบบค่าเรียกญาติทั้งพื้นฐาน และที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของจังหวัดตรังจะคล้ายคลึงกับจังหวัดพังงามากที่สุด ระบบค่าเรียกญาติพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตจะคล้ายคลึงกับในเกาะปีนังมากที่สุด ระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของจังหวัดกระบี่จะคล้ายคลึงกับจังหวัดภูเก็ตมากที่สุด ส่วนระบบค่าเรียกญาติพื้นฐานของจังหวัดกระบี่ และระบบค่าเรียกญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในเกาะปีนังจะไม่คล้ายคลึงกับถิ่นใดเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย